Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

Prezzo - Cena Lir 0.4

Slovenski dom

Štev. 28. *V Ljubljani, v sredo, 4. februarja 1942-XX* Leto VII

Izključne podružnice za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino No 612:

Le truppe dell'asse hanno oltrepassato Cirene

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Reparti motocorazzati italo-tedeschi avanzano, nonostante resistenze avversarie, ad Oriente di Cirene.

Formazioni aeree sono intervenute nella battaglia, bombardando efficacemente basi logistiche e depositi di materiale del nemico, mitragliando e incendiando automezzi e velivoli al suolo.

Le sfavorevoli condizioni atmosferiche non hanno rallentato l'offensiva dell'aviazione germanica contro l'Isola di Malta dove aerodromi e attrezzature portuali sono stati obiettivi di ripetuti attacchi.

Aeroplani inglesi hanno compiuto, la notte scorsa, incursioni su Napoli e Palermo lanciando alcune bombe e spezzoni; sono segnalati danni trascurabili, nessuna vittima a Napoli, tre feriti a Palermo.

Vojno poročilo št. 612:

Oddelki Osi že onstran Cirene

Uradno vojno poročilo št. 612 pravi:

Italijansko-nemški motorizirani oddelki napredujejo navzlic sovražnikovemu odporu vzhodno od Cirene. V bitko so posegle letalske skupine in so uspešno napadle sovražnikove zaloge in skladišča, obstreljevale s strojnicami in zažgale avtomobile ter letala na tleh.

Slabo vreme ni nič ustavilo ofenzive nemškega letalstva na otok Malto, kjer so bila znova napadena letališča in pristaniške naprave.

Angleška letala so ponoči napadala Napoli in Palermo, kjer so vrgla nekaj rušilnih in zažigalnih bomb; ugotovljena je bila neznatna škoda. V Neaplju ni bilo človeških žrtev, v Palermu so bili trije ranjeni.

Berlin, 4. febr. s. Uradno poročajo:

V Cirenajki se je sovražnik znova spustil v boj in je bil odbit. Pretrpel je izgube v moštvu in orožju.

Pri napadih nemških letalskih sil na letališča, pristaniške naprave in druge vojaške cilje na otoku Malti so težke bombe zadele tudi neko tovarno za orožje in torpeda.

Vojni nastopi na Tihem morju

Nekaj podrobnosti o napadu ameriškega vojnega brodovja na Marshalske otoke. Bombardiranje Singapooreja

Rim, 4. febr. s. Kapitan Tojo Mitunobe, japonski mornariški poverjenik pri poslaništvu v Rimu, je dal o napadu ameriškega vojnega brodovja na Marshalske otoke agenciji Stefani naslednja pojasnila:

»1. februarja ob zori se je oddelek ameriškega brodovja, ki so ga v glavnem sestavljale različne križarke in pa letalonosilka, prikazal blizu nekaterih otokov v vzhodni skupini Marshalskega otočja. Ameriško brodovje je bežno napadlo nekatere otoke s topništvom in z letali, potem je pa pobegnilo. Japonsko brodovje je krenilo v protinapad, preganjalo sovražnikovo brodovje ter naravnost zadelo neko križarko, s katere so vstali visoki plameni. Vrh tega je bilo sestreljenih 11 nasprotnikovih letal, ki so sodelovala pri napadu.«

Tokio, 4. febr. s. Po angleških poročilih iz Rangoona, katera so jim Japonci prestregli, ej videti, da angleške oblasti priznavajo, da so Japonci na raznih krajih prekoračili reko Salween in napredujejo zdaj dalje proti zahodu. Iz istega vira poročajo, da je v Rangoonu, prestolnici Birme, huda napetost, ki izvira iz vedno bližje prihajajočega ogražanja mesta po Japoncih.

Tokio, 4. febr. s. Tokijski radio poroča, da je zdaj že skoraj ves otok Borneo v japonskih rokah. Vsa letališča so pod japonsko oblastjo. Otok Borneo meri 731.500 kv. km in je po velikosti tretji na svetu. Je pa zelo redko naseljen in šteje samo 2,700.000 duš. Borneo pripada otočju holandske Indije.

Tokio, 4. febr. s. Agencija Domei poroča, da so japonski bombniki preteklo noč v mesečini napadli singapoorski otok ter metali nanj bombe in huda razstreliva. Z druge strani ožine, ki loči Singapoore od malajskega polotoka, so videli strašne eksplozije in zelo visoke plamene na petih koncih otoka.

Madrid, 4. febr. s. Po novicah, ki prihajajo sem iz Newyorka, sodijo v Združenih državah, da je položaj Singapooreja kaj slab. Med drugim poudarjajo, da Singapoore pomeni za Angleže tisto, kar je pomenila silovita Maginotjeva črta za Francoze: nemreč strahotno razočaranje. Angleži so lahko domnevali, da bi singapoorski otok bil napaden s kopnega in so izdali milijarde za utrditev njegovega obrežja. Toda napad je prišel prav s kopnega in sicer od Johore Bahruja. Položaj Singapooreja je še težavnejši zaradi ogromnega števila prebivalstva, ki je povečini rumenega plemena in ga je zelo težko preživljati. Vode že primanjkuje. Ne sme se pozabiti, da je eden izmed vzrokov za padec Hongkonga bilo ravno pomanjkanje pitne vode.

Tokio, 4. febr. s. Med svojim zmagovitim pohodom po malajskem polotoku je japonska vojska prestala 92 bitk, prevozila 1100 km, popravila 650 km železnic in 250 mostov, razstreljenih po Angležih. V teh bojih je zajela okoli 350 topov, 550 strojnic, 250 tankov in oklepnih avtomobilov, 3600 motornih vozil in obilne količine streliva ter živeža. Ujetih je bilo 8000 mož, na bojišču pa jih je padlo 5000.

Nova posvetovanja maršala Göringa v Rimu

Po teh razgovorih je treba pričakovati odločilnih nastopov, ki bodo končno zmago še bolj približali

Rim, 4. febr. s. Nemški državni maršal Göring, ki se je 2. februarja vrnil s Sicilije, je včeraj dopoldne šel na obisk k Kr. Vis. knezu Piemontskemu. Potem je maršal Göring sprejel načelnika glavnega generalnega štaba grofa Cavalliera ter imel z njim razgovor o skupnih vojaških vprašanjih. Popoldne 2. februarja je maršal Göring šel v avdienco k Duceju, s katerim je imel novo dolgo posvetovanje.

Budimpešta, 4. febr. s. Vsi madžarski listi z velikim poudarkom prinašajo poročila o posvetih med maršalom Göringom in Mussolinijem. To srečanje med najzaupnejšim Hitlerjevim sodelavcem in med Ducejem, piše »Pesti Ujszag«, ne bo, kakor že poprejšnji italijansko-nemški vojaški posveti, moglo nič drugega kakor izpopolniti in še bolj ojačiti orožje, ki bo dalo zmago državama Osi. Angleška in ameriška propaganda tudi to pot tipa po praznini ter se spušča v najbolj fantastične sanjarije o nagibih, ki so privedli do teh posvetovanj. Eno drži in tega naj bi se angleško-ameriški tisk enkrat za vselej zavedal: da prihajajo za posvetovanji med poglavarji Osi odločilni nastopi, taki, ki približujejo končno zmago.

Krajevni uspehi na raznih delih ruskega bojišča

Hitlerjev glavni stan, 4. febr. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na različnih odsekih vzhodnega bojišča, zlasti severovzhodno od Taganroga, so bili sovjetski napadi odbiti z velikimi izgubami za nasprotnika. Po drugih krajih so prinesli lastni napadi proti žilavemu sovjetskemu odporu kljub hudim snežnim viharjem krajevne uspehe. Sovjetsko letalstvo je izgubilo v letalskih bojih in pa v napadih na letališča 23 letal, lastnih izgub ni bilo.

Berlin, 4. febr. s. Pristojni vojaški krogi poročajo, da so nemške čete 1. februarja na severnem odseku vzhodnega bojišča zavrnile številne krajevne boljševiške napade. Zlasti na nekem mestu so se Sovjeti zaganjali z vso ihto, da bi zavzeli dva kraja. Napadi so se začeli ob zori in so se vrstili drug za drugim do popoldneva, dokler se niso morali umakniti zaradi prehudih izgub.

Na nekem drugem kraju na istem odseku so sovjetske sile v okrilju noči in ob hudih vremenskih prilikah navalile v dveh silnih napadih na nemške postojanke. Vendar pa so se morale tudi tu umakniti, ne da bi dosegle svoje cilje. Na bojišču je obležalo mnogo mrtvih in ranjenih.

Ameriški mornariški minister o vojnem položaju na Tihem morju

Berlin, 4. febr. s. Berlinski tisk zelo obširno razpravlja o govoru, ki ga je imel ameriški mornariški minister Knox pred mornariško komisijo ameriškega parlamenta. Prav zanimiva je njegova ugotovitev, da se morajo Združene države boriti s sovražnikom, ki je totalitarec, in da morajo biti pripravljene še na mnoge trde udarce in poraze. Vojna na Tihem oceanu, v Malaji, v Vzhodni Evropi in v Severni Afriki, je zatrdil Knox, je ena sama vojna, torej vojna svetovno-revolucijskega značaja. »Nachtausgabe« pravi, da je ta izjava učinkovala na ameriško javnost kakor bomba. Javnost je tam vedno mislila, da bo moči z nekaj zamahi v družbi z Veliko Britanijo in Rusijo potolči najprej Nemčijo, za njo pa še Japonsko. Sedaj pa morajo voditelji priznavati, da se morajo boriti proti enotnemu vojskovanju treh velesil. Knox je priznal tudi, da je položaj na morjih zelo kočljiv. Prav gotovo, meni navedeni nemški list, je prišel ameriški mornariški minister do tega spoznanja po uspehih, ki so jih dosegle nemške podmornice ob ameriških in kanadskih obalah. Knox je dalje rekel, da imajo Združene države velikansko število strojev in naprav in veliko letal, toda manjkajo motorji, kajti izdelava teh se je malo zakasnila. Najvažnejše pa je sledeče priznnje: Vojskovati se moramo na dveh oceanih s tisto mornarico, ki je bila prvotno namenjena za delovanje le na enem samem oceanu. Ko sta Hitler in Mussolini jeseni l. 1938. rešila evropski mir, je Roosevelt podvojil svoje vojne napore, da bi opogumil Angleže. Zavoljo tega so Angleži takoj v začetku vojne umaknili svojo mornarico iz Tihega morja.

Po mnenju nemškega lista je to dokaz, zakaj se angleški vojaški kritiki, ki obravnavajo položaj na Daljnem vzhodu, tako izogibajo omeniti Združene države, in zakaj si po drugi strani Roosevelt izmišljuje sijajne pomorske uspehe proti japonski mornarici, da bi prikazal v lepši luči delovanje ameriške mornarice. Angleži dobro vedo, za kaj pri vsem tem gre in zato si skrbi ne zmanjšujejo Angleži sami dobro vedo, da bi v primeru, če bi Japonci zavzeli Singapoore, uporabljali to oporišče za preskrbovanje svojih podmornic, ladij in letal in tako bi to oporišče postalo neuporabljivo za angleške, ameriške in holandske vojne ladje. Britanski kritiki dalje vedo, da ima Japonska v Indokini dobra oporišča, odkoder lahko stalno pošilja svoje sile tja, koder jih nujno rabi, in tudi v neposredno bližino Avstralije. Zato tudi ni čudno, če londonski »Times« govori o bližajoči se nemški spomladanski ofenzivi in pravi, da bi ta ofenziva utegnila močno ogroziti ne samo Črno morje, temveč tudi Indijski ocean.

Uprava in splošno stanje v zasedeni Ukrajini

Varšava, 4. febr. s. Ukrajinski listi poročajo, da organizacijsko delo po zasedenem ukrajinskem ozemlju navzlic strašno hudi zimi stalno napreduje. Mirno vedenje ljudstva jasno izpričuje zaupanje, ki ga ima v trdnost nemške in zavezniške fronte. Volinja in Podolja, ki sta pod upravo glavnega komisarja ter se raztezata od Pinska pa do Kamjenca Podolska, sta lep zgled koristnega dela nemške organizacije, ki jo podpirajo Ukrajinci. Vsako mesto in sleherna vas na deželi ima upravitelja, ki dobiva navodila iz Brest-Litovska, kjer je sedež komisariata. Poljedelstvo in industrija povsod cveteta; podobno je tudi v bolj oddaljenih ukrajinskih krajih.

Vojaški odbor v Ameriki je soglasno sprejel predlog, da morajo Združene države nemudoma prevzeti vsa oporišča, ki jim jih je dala Anglija v zameno za 50 rušilcev, piše švedski list »Afton Bladet«.

Bivši poveljnik angleške letalonosilke »Ark Royal«, ki jo je potopila nemška podmornica, je postavljen pred vojno sodišče. Vsebina obtožnice ni znana, poročajo iz Stockholma.

Benghazi razrušen s 500 tonami dinamita

Rim, 4. febr. s. Mac Millan, posebni dopisnik neke ameriške poročevalske družbe pri VIII. angleški armadi, poroča, da so angleški oddelki pred umikom iz Benghazija s 500 tonami dinamita skoraj docela razrušili to mesto. Strahotne eksplozije so pognale v zrak ladjedelnice in skladišča vojnih potrebščin. Izpraznitev Benghazija je posledica silovitega pritiska, ki so ga izvajale oklepne kolone generala Rommela. Te so nastopale z močnimi italijanskimi ojačenji, ki so pred kratkim dospela v severno Afriko in so se bojevito vrgle na angleške oddelke. Vojaški položaj v Cirenajki, pravi dopisnik, se precej menjava.

Šest južnoameriških držav je pretrgalo diplomatske zveze z Osjo

Rim, 4. febr. s. Na podlagi sklepov na sestanku v Riu de Janeiru in zaradi stalnega pritiska Združenih držav na južnoameriške republike so Brazilija, Urugvaj, Paragvaj, Bolivija, Ekvador in Peru te dni sklenile, pretrgati vse diplomatske zveze z Italijo, Nemčijo in Japonsko.

Jasno je, da odločitev naštetih držav prav nič ne vpliva na razmerje sil, ki so zdaj v spopadu, in tudi ne na potek vojne same. Zato je omenjeni sklep bolj besednega kakor stvarnega pomena. Vendar pa si bodo Italija, Nemčija in Japonska zapomnile, da so se nekatere latinsko-ameriške države vdale washingtonskim željam, in bodo ob primerni priliki izdale potrebne politične ali gospodarske protiukrepe. Argentinija in Čile sta še zmeraj v običajnih zvezah z državami Osi.

Vrhovni zavezniški svet za vojno na Tihem morju

Stockholm, 4. febr. s. Dopisnik švedskega dnevnika »Afton Bladett« poroča iz Washingtona, da bo ta teden najbrž le imenovan vrhovni svet za vojno na Tihem morju, o katerem že dolgo govore, pa ga dozdaj ni bilo mogoče sestaviti zaradi hudih nasprotij med različnimi državami, ki naj bi v njem sodelovale. Po trditvi tega dopisnika tudi zdaj še ni prišlo do popolnega sporazuma, zakaj London in Washington se potegujeta za sedež omenjenega sveta. Za vrhovnega povelinika naj bi nekateri hoteli imeti kakega ameriškega admirala, drugi pa niso pripravljeni postaviti generala Wavella na podrejeno mesto.

Uradni podatki o nemških uspehih

Berlin, 4. febr. s. Uradno poročajo:

V januarju je bil na različnih morjih dobro izveden boj proti nasprotnikovim ladjam, ki dovažajo preskrbo. Vojna mornarica in letalstvo sta potopila 63 trgovskih ladij s 460.000 tonami; od tega so samo podmornice uničile 56 ladij s 367 tisoč tonami. — Angleška vojna mornarica je izgubila v istem času v bojih z nemško mornarico tri rušilce, eno podmornico in en hitri čoln. Razen tega so bili z bombami ali torpedi poškodovani: ena križarka, štirje rušilci, ena podmornica, en iskalec min in ena oborožena ladja ter 28 trgovskih ladij. V teh številkah niso obsežene sovjetske izgube.

**Svoje napake odvrzimo,
Srcu Jezusovemu zadostimo**

Vesti 4. februarja

Poglavitno krivdo, da angleški načrt v Libiji ni uspel, ima angleška mornarica, ki bi bila morala docela prerezati vsako zvezo med Libijo in Italijo. Ta načrt se je pa ponesrečil zaradi tega, ker so italijanske pomorske in letalske sile bile več čas budne in so Angležem take naklepe preprečile s tem, ko so potopile bojno ladjo »Barham« in s tem, da so italijanski bojni čolni vdrli v aleksandrijsko luko, sodi ugledni nemški dnevnik »Münchener Neueste Nachrichten«.

Do odstopa egiptovske vlade je prišlo zaradi spora med kraljem in med vlado. Vlada je na svojo pest, ne da bi obvestila kralja, pretrgala diplomatske zveze s Francijo, kralj je potem zahteval, da mora odstopiti zunanji minister. Odstopila je pa vsa vlada in kralj je njen odstop sprejel. Ker Anglija ne pusti, da bi v vladi sodelovala egiptovska nacionalistična stranka, so vse vlade v Kairu zastopnice angleških političnih teženj.

V Buenos Aires se je vrnil argentinski zunanji minister Guinazu, ki je ob odhodu z vseameriške konference pri Riu de Janeiru z letalom treščil v morje. Pri prihodu domov ga je sprejela velika množica ljudi, ki je manifestirala za argentinsko nevtralnost ter za Nemčijo in Italijo.

Japonske oblasti v Tientsinu, kitajskem mestu, so prijele čez 600 ljudi, ki so hoteli spraviti velik znesek denarja v Združene države.

Madžarske športne organizacije so dobile zapoved, da morajo takoj izključiti vse svoje judovske člane.

Japonska vlada je slenila poslati bivšega ministra za kolonije, bivšega ministra za promet in še dva odlična politika v kraje, ki so bili zasedeni v dosedanji vojni. Ti možje bodo gospodarski in politični svetovalci pri poveljništvih japonske vojske v zasedenih krajih.

Ker ni hotel izpolniti nalog, ki mu jih je vlada zaupala, je švedsko zunanje ministrstvo odstavilo poslanika v Buenos-Airesu, Finna Lunda.

Osrednji urad za varstvo koristi vojskujočih se držav v drugih vojskujočih se državah, je morala ustanoviti španska vlada, ki je prevzela veliko takih diplomatskih zastopstev, zlasti odkar se je začela vojna z Ameriko.

Japonska vojska v Manilli je včeraj praznovala prvo obmesečnico, kar so Japonci zasedli to mesto. Poveljnik japonskih oddelkov je priredil slovesno kosilo vladi, ki so jo Japonci imenovali na Filipinih. Predsednik vlade Vargas je v svojem govoru zagotavljal, da si bodo on in njegovi sodelavci z vsemi silami prizadevali za čim boljše sodelovanje z Japonci.

Za vrhovnega poveljnika angleške vojske v Egiptu je bil imenovan general Stone, načelnik angleškega odposlanstva pri egiptski vojski.

Budimpeštanski župan je italijanskemu poslaniku Anfusu slovesno izročil palačo stare madžarske zbornice, ki bo odslej služila potrebam zavoda za italijansko kulturo.

Japonski listi razpravljajo o ameriškem odporu na otoku Luzonu in pravijo, da so Amerikanci pri svojem umiku prisilili filipinsko vojsko in celo civilno prebivalstvo, da je varovalo njihov umik. Filipinske vojake so baje privezovali celo na drevje, da ne bi ušli.

Položaj angleške vlade se zelo maje navzlic zaupnici, ki se je je Churchillu posrečilo dobiti v poslanski zbornici, vedo poročati dopisniki švicarskih listov iz Londona.

Portugalski listi poročajo, da je dosedanji angleški veleposlanik v Moskvi imenovan za ministra in mu je zaupano ministrstvo za oskrbo. Dosedanji minister za preskrbo je dobil nadzorstvo nad angleško izdelavo vojnih potrebščin in nalogo, da to izdelavo vzporeja z ameriško.

Mir med Ekvadorjem in Perujem je bil začasno sklenjen po predlogu, ki so ga izdelale Združene države in ga vsilile, samo da bi ta spor med sedanjo vojno ne motil ameriške politike, pišejo italijanski listi.

Nemški letalski stotnik Wilhelm Stiess, vitez reda železnega križa in eden najslavnejših nemških letalcev, je padel na vzhodnem bojišču, ko je na čelu svoje skupine v nizkem poletu napadel sovjetske postojanke.

Anglija porabi 12 milijonov funtov na dan za vojsko, od tega 9 milijonov za vojake na bojiščih, je dejal angleški finančni minister. V zadnjih mesecih vojne so se angleški vojni izdatki podvojili.

Švedska obala je popolnoma zamrznjena in je ladjam nemogoče priti do luk. Edina luka Goeteborg je še dostopna po posebnem prekopu z zahoda.

Nad Panamskim prekopom so v soboto prvič letela v veliki višini neznana letala.

Čas je, da damo krompir kalit!

V sedanjem vojnem času je krompir v resnici naš vsakdanji kruh, in ne gre, da bi zanemarili ali opustili kaj, kar je potrebno, da dobimo čim prej in čim večji pridelek krompirja v letošnjem letu. Predvsem je potrebno, da semenski krompir zgodnje sorte odberemo in pripravimo za »predkalitev«. Kaljen krompir nam bo vsaj za dva do štiri tedne prej dozorel in nas tako skoraj za mesev dni prej reil skrbi pred pomanjkanjem tega važnega živila. Nakaljen in zgodaj sajen vrtni krompir nam bo že meseca junija dal prvi pridelek.

Za kalitev vzamemo zdrave, enako velike gomolje, ki po možnosti še niso odgnale kali, kajti prve klice so najboljše. Te gomolje vložimo cele v primerne plitve in manjše zabojčke in sicer tako, da so z vrhom (glavo), ki ima največ očesc, obrnjeni navzgor. Leže naj tesno drug poleg drugega, da se ne morejo pri prenašanju preobrniti. Naložene zabojčke prenesemo v primerno toplo in svetlo sobo, kjer prične krompir kmalu odganjati. Na gomolje ne sme sijati sonce, zato je treba zabojčke temu primerno zavarovati ali pa s tkaninastim zastorom zastreti okna. Najprimernejša toplota za kalitev je okoli 10 stopinj C. V vlažnem in temnem prostoru odženo gomolji dolge, blede in življenja nezmožne kali, le v svetlem in primerno suhem prostoru odžene krompir močne, kratke, a debele in zdrave kali, od katerih je tudi pričakovati dobrega pridelka.

Vendar se dogodi, da zaradi presuhega zraka gomlji težje odganjajo. V tem primeru zmočimo žakljevino in z njo pokrijemo še nekaljene gomolje. Nikdar pa ne smemo kalečega krompirja vlažiti! Pravilno kaljeni gomolji postanejo uveli in niso nikdar napihnjeni. Kali zdravega krompirja pa zadobe njim značilno barvo.

Ako je prostor, v katerem kalimo krompir, preveč enostransko osvetljen, se tudi kali obračajo preveč k svetlobi. Zato moramo zabojčke parkrat obrniti. Ko so kali okoli 4—5 cm velike, posadimo krompir konec marca v primerno, toplo, staro gnojeno, rahlo in dobro obdelano gredico. Za 50 kv. metrov rabimo 18—20 kg celega krompirja. Pri saditvi moramo paziti, da ne polomimo kalčkov.

Posebno primerne sorte zgodnjega krompirja so: »kifeljčar«, ki dozori teden dni kasneje, a je izredno okusen; »bintje«, ki je zdrav, odporen in rodoviten; »prvenec« in »Böhmov rani rumeni«, ki ima bolj okroglaste gomolje.

Nekateri sade kot rano sorto tudi zgodnji rožnik, ki je sicer rodoviten a dozori šele v avgustu.

Pospravljanje snega po mestnih cestah in ulicah

Ker z vseh strani prihajajo pritožbe na površnost nekaterih hišnih posestnikov ali najemnikov pri spravljanju snega, jih moramo spet opominjati na predpise mestnega cestnega reda in na dolžnosti, ki jih morajo opraviti hišni lastniki ali najemniki, prav tako pa tudi posestniki zemljišč in stavbišč pri spravljanju snega s hodnikov in pešpotov.

Mestni cestni red namreč v § 75. določa: Kadar koli zapade sneg, je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih zemljišč ob cesti skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vsej dolžini posestva.

Če zaradi snega polzi ali kadar se napravi poledica, morajo posestniki takoj posuti hodnik s peskom, pepelom ali žaganjem. Kadar pa zapade sneg ali se napravi poledica ponoči, mora biti snaženje in posipanje hodnikov in pešpotov opravljeno vsaj do 7 zjutraj.

Pri neprestanem snegu je treba hodnik ali pešpot osnažiti večkrat na dan in posipati tako, da ni nevarnosti za pešce. Prepovedano je pa sneg in led odmetavati v odtočne kadunje ali tik ob robnik, na rešetke požiralnikov in na tramvajsko progo. Z dvorišč spravljenega snega in ledu ni dovoljeno odkladati na cestah, temveč ga je treba zvoziti v vodo ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrči ali ga pomečejo raz streh, morajo hišni posestniki ali druge odgovorne osebe nemudoma na svoje stroške zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu in v obče, kadar se sneg in led tajata, je treba hodnike in pešpoti po potrebi večkrat na dan osnažiti luž in blata.

Posestniki naj predvsem upoštevajo izrecno opozorilo, na mestno cestno nadzorstvo s svojimi delavci ne spravlja snega s hodnikov in ne posipa hodnikov proti poledici ob zasebnih posestvih in sicer brez izjeme nikjer, torej niti pri javnih posestvih niti pri cerkvenih in tudi ne pri občinskih posestvih.

Ljubljanski posestniki naj si torej o pravem času priskrbe hišnike ali najamejo delavce, ki jim bodo po predpisih in o pravem času do 7 zjutraj spravili sneg s hodnikov. Glede širine hodnika, ki mora biti osnažen, velja naslednje pravilo: tam, kjer so položeni robniki, je treba sneg spraviti s hodnika do robnika — razen onega peščenega pasu, ki je namenjen za nasade. Pri tem pa vendar mora biti vselej osnažena tudi odtočna kadunja ob robniku na cestišču. Hodnike brez robnikov je treba osnažiti v širini najmanj 2 metra, vselej pa do odtočne kadunje. Tudi pri teh hodnikih je treba vselej osnažiti odtočno kadunjo ali jarek.

Odvažanje in odmetavanje snega v vodo je dovoljeno le na onih prostorih in bregovih ob vodi, ki so za odlaganje snega pripravljeni in označeni s posebnimi značkami.

Posestniki naj se zavedajo pravnih posledic v primeru opustitve spravljanja snega s hodnikov in posipanja hodnikov proti poledici. Policija bo sleherno zanemarjanje dolžnosti posestnikov pri spravljanju snega najstrožje kaznovala.

Ljubimo se med seboj, je največja zapoved za današnji čas. Srce Jezusovo nas vabi k pobožnosti devetih petkov

Pobiranje bakrenih predmetov

Rim, 4. febr. s. Z ukazom državnega podtajnika za vojno izdelavo, objavljenem v Uradnem listu 31. januarja letos, se odreja blokiranje — pobiranje bo izvedeno pozneje — vseh bakrenih potrebščin, kakor tudi bakrenih kotlov za industrijsko in trgovsko uporabo, pa naj bodo novi ali rabljeni. Gre za kotle in iz bakra izdelane potrebščine, ki jih imajo na zalogi trgovci, industrijci in obrtniki, pa so namenjene prodaji. Vse te predmete morajo lastniki do 10. februarja prijaviti pristojnemu uradu v državnem podtajništvu za vojno izdelavo in posebnemu oddelku družbe za zbiranje starih kovin. Kasneje bodo te ustanove prijavljene predmete tudi pobirale. Rok prijave se ne bo podaljšal. Kršitelji določil bodo kaznovani po zakonih od 8. julija 1941.

V treh vrstah...

V vinčarski šoli v Kapeli pri Slatini-Radencih se bo 1. marca začel pouk in bo trajal devet mesecev. V tej šoli bodo dobili kmečki in vinčarski sinovi potrebno izobrazbo v sadjarstvu in vrtnarstvu. Tečajniki bodo imeli brezplačno hrano in stanovanje.

Nemška predavateljica Asta Südhaus bo priredila po nekaterih mestih Spodnje Štajerske predavanja o nemški poeziji v zadnjih sedmih stoletjih. Med drugim bo predavala tudi v Mariboru, Ptuju in Celju.

Nemška državna zveza za protiletalsko zaščito je zadnjo nedeljo sama zbirala za zimsko pomoč. Ob tej priliki je zveza priredila nekatere prireditve, katerih namen je bil ljudi čim bolj razveseliti. V Celovcu so imeli tudi protiletalske vaje. V narodnem gledališču pa so imeli veseli program pod naslovom »Popoldne samih presenečenj«.

Koroška kmečka organizacija bo v kratkem priredila štiritedenske tečaje za domača opravila. Kmečka dekleta se bodo učila tudi presti in tkati. Nekaj takih tečajev je bilo že zaključenih, nekaj pa jih bodo odprli ta mesec, nekaj pa v marcu.

Kakor opozarjajo nemška vojaška oblastva, se je še vedno čas javiti v prostovoljske padalne oddelke.

Posebne popoldanske stalne razgovore so uvedli na Štaejrskem za tiste, ki se hočejo čimprej naučiti nemščine.

Večja skupina podmorničarjev je prišla te dni v Gradec, kjer so bili gostje graškega župana. Tudi v Maribor so prišli na povabilo mariborskega župana. V Mariboru so si ogledali razstavo »Planina in lovor«, obhodili so tudi mesto in ogledali njegove zanimivosti. Na obisku so bili tudi v Radvanju.

O Hitlerjevem govoru poroča »Tagespost«, da so ga pretekli petek v poznem popoldnevu poslušali na Štajerskem vsepovsod po radiu ali ob zvočnikih. V družinah, v pisarnah, gostilnah in kavarnah, po tovarnah in kasarnah je bilo vse pripravljeno za sprejem. Ne samo v Gradcu, pravi članekar, marveč tudi po zasneženih gornještajerskih mestih in vaseh in po veselem Spodnjem Štajerskem so se v tem trenutku polno zavedali bodočih nalog, ki jih stavlja Adolf Hitler.

V ljubljansko bolnišnico so prepeljali naslednje ponesrečence: 52 letno Marijo Švigljevo, ki je padla na cesti in si zlomila nogo. — Pri premikanju vagonov je dobil hujše poškodbe železničar Simončič. — 12 letni posestnikov sin Fr. Založnik si je pri sankanju zlomil desno nogo. — Uradnikov sinček P. Sušnik pa si je pri padcu poškodoval desno nogo. — Desno nogo si je izpahnil tudi 53 letni vrtnar L. Nedoh iz Ljubljane.

Novice iz Države

Številna vojaška odlikovanja za člane Milice. Za 19. obletnico obstoja Fašistične milice so časopisi objavili seznam žrtev, ki so jih člani milice dali za domovino v sedanji vojni, kakor tudi seznam številnih odlikovanj, ki so jih doslej dobili. V vojni je padlo nad 6300 miličnikov. Vojni red Savojske hiše jih je dobilo 19, zlato kolajno za hrabrost 72, srebrnih kolajn 1239, bronastih 2445, vojnih križcev 36089. Razven tega je dobilo visoka odlikovanja: 20 Savojskih križcev, 5 srebrnih kolajn, 9 bronastih in 8 vojaških zaslužnih križcev.

Število industrijskih podjetij. Po najnovejšem štetju in statističnih podatkih znaša sedaj v Italiji število industrijskih podjetij večjega in manjšega obsega 1,073.214. Pred štirimi leti jih je bilo 731.880. 64% vseh teh podjetij ima svoj sedež v Severni Italiji. Po odstotkih se nato vrste Srednja in Južna Italija, najmanj industrije pa je na otokih. Industrializacija države, ki je zadnja leta močno napredovala, se je seveda najbolj povzpela v severnih delih države.

Uporabljivost hmeljskih mladik za tkalstvo. V Nemčiji so začeli uporabljati tudi hmeljske mladike za industrijske namene. Iz mladik se dobi posebno tkivo, ki je močnejše kakor bombažno ali konopljino, povrh pa je takšno, da se ne da zmečkati. Ostanek od mladike pa uporabljajo za izdelovanje celuloze, posebno pa takšne, iz katere se izdeluje potem papir. Italijanski časopisi menijo, da bo Nemčija s predelovanjem hmeljskih mladik prihranila vsako leto najmanj 500.000 kubičnih metrov lesa, ki ga je sicer porabila za izdelovanje papirja.

Delo za dvig oljkoreje. Novi kmetijski minister Pareschi je izdal podrejenim organom točna navodila, s katerimi ukazuje, da se morajo vsi vpreči v delo za izboljšanje in povečanje oljčnih nasadov in z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirati delo tistih, ki goje oljke. Potreba po olivnem olju je velika in nujna in zato se ne sme zamuditi prav nobena priložnost. Ministrstvo bo z večjimi sredstvi podpiralo vsa ta stremljenja.

Napredek pri pridobivanju magnezija. Agencija »Agit« piše o pridelavi magnezija in meni da je za aluminijem ta rudnina gotovo prava avtarkična italijanska pridobitev. Potrebne rudnine, iz katerih se magnezij pridobiva, se v bogatih skladih nahajajo v Toscani in pa v Trentu, kjer je tudi zrastlo več novih tovarn, ki predelujejo v glavnem dolomit. Zadnja leta se je izdelava povečala redno po več tisoč ton in pokriva sedaj vse domače potrebe. Magnezij rabi zlasti kovinska in tudi topilniška industrija. Magnezij pa je važen tudi zaradi tega, ker je trikrat lažji kakor aluminij in štirikrat lažji kakor železo.

Velika italijanska udeležba na lipskem velesejmu. V prvih dneh maja bo v Lipskem odprt vsakoletni velesejem, na katerem razstavljajo svoje blago vse osne države. Tudi letošnjega velesejma se bo italijanska industrija udeležila v največjem možnem obsegu, kajti po zatrjevanju agencije »Agit« pomenijo ti velesejmi važno sredstvo za utrditev gospodarskih odnošajev med Italijo in Nemčijo, ki se navzlic vojni stalno poživljajo in razvijajo.

Stavbno delovanje v albanski prestolnici. Občinska uprava albanske prestolnice Tirane je razvila lansko leto precej obsežno stavbno delovanje. Za gradnjo cest, kanalov, vodovodov je bilo porabljenih 8300 delovnih dni. Razen tega je občina začela graditi novo bolnišnico in urejati novo veliko muslimansko pokopališče. Zasebniki pa so dobili 260 dovoljenj za gradnjo novih hiš, 541 ljudi pa je dobilo dovoljenje, da sme svoje hiše popraviti ali prenoviti.

Pristaniški vlačilec se prevrnil. V genovskem pristanišču je vozil po pristanišču majhen motorni vlačilec, last tvrdke Samuel Lupi. Iz neznanega vzroka pa se je vlačilec nenadoma prevrnil, z njim pa sta utonila tudi oba šoferja. Nesrečnika sta se na vse mogoče načine trudila, da bi odprla vrata svoje kabine, a se jima ni posrečilo. Šele mestni reševalci so z veliko muko potegnili vlačilec iz vode in iz njega trupli obeh šoferjev.

Kazen za poslušalca tujih radijskih postaj. Pred sodiščem v Goriziji sta se zagovarjala oni dan Evgen Bregant, župnik iz Cero Superiore, ter kmet Romuald Makuc iz istega kraja. Obtožena sta bila, da sta poslušala radijske oddaje londonskega radija, župnik pa je novice, ki jih je tako izvedel, širil tudi med ljudmi. Oba sta bila obsojena, in sicer župnik na tri mesece in deset dni zapora ter 1000 lir denarne kazni, Makuc pa na mesec in dvajset dni zapora ter 500 lir denarne kazni.

Priprave za milanski velesejem. Od 11. do 27. aprila bo milanski velesejem. Za to prireditev bodo zgradili nove paviljone, ki pokrivajo novih 4200 kvadratnih metrov. Posebnost letošnje razstave bo velika in obsežna razstava mehaniške industrije, ki bo pokazala prvenstveno uporabne stroje za vsakovrstna mala podjetja in obrate.

Posvet glede izvoza poljskih in vrtnih pridelkov. Minister za valute in trgovinsko izmenjavo je povabil na posvet predstavnike izvozniških družb in voditelje zbirališč povrtnine in drugih poljskih pridelkov, namenjenih za izvoz, da se pogovore o obsegu in načinu prodajanja in izvažanja imenovanih pridelkov iz države. Minister je razložil, da se sme izvoz razvijati le v mejah, ki jih najprej določa domača poraba in potem se je treba držati določil pogodb, ki so bile sklenjene med Italijo in drugimi trgovskimi pogodbeniki.

Tretji petek v pobožnosti devetih prvih petkov naj nas vse združi v zadoščevanju

Športni drobiž

Kakor je pričakovati bo prišlo v kratkem do meddržavnega dvoboja med nemško in švedsko državno reprezentanco. Med drugim bodo plavali tudi v štafeti 4×200 m in pa v waterpolu se bodo pomerili, kdo je boljši. Kje bo ta miting, pa še ni določeno.

Tudi v Hamburgu bodo hokejisti dobili pokrit prostor za odigravanje tekem na ledu. Saj morajo biti vprav hokejske tekme najčešče odpovedane zaradi slabih vremenskih razmer.

Tudi v letošnjem letu ne bodo počivali nemški lahkoatleti in lahkoatletinje, pa čeprav je država v vojni. Tekmovanje za državno prvenstvo v raznih sportnih panogah bo v dneh od 25. do 27. julija t. l. Tekme bodo v velikem olimpijskem stadionu v Berlinu.

Nemški boksarji se bodo v tem letu pomerili tudi z danskimi, švedskimi in španskimi. S temi so že dokončno dogovorjeni. Prav gotovo se pa bodo srečali še z nekaterimi drugimi.

Na 33 km dolgi progi po Vrbskem jezeru je zmagal Berlinčan Hans Julge. Progo je predrsal v prav dobrem času 1:07:06. Ta tek je bil v okviru velikih drsalnih dni na Vrbskem jezeru pred tednom dni.

Znano nemško hokejsko moštvo SC Riessersee bo v kratkem odigralo v Garmischu prijateljsko hokejsko tekmo z romunskimi izbranci, potem pa bo samo odpotovalo v Pariz in odigralo nekaj tekem z domačimi moštvi.

Italijansko hokejsko moštvo, v katerem so povečini igralci milanskega kluba AMDG, je v soboto odpotovalo v Švico, kjer je igralo proti izbranem švicarskem moštvu. Italijani jim nikakor niso bili kos in so tekmo izgubili z 0:15. Vsekakor visok rezultat, če pomislimo, da so Italijani prav dobri igralci. Rezultat kaže, da so Švicarji letos v izvrstni formi.

Zadnjo nedeljo, ob priliki nogometne tekme med Nemčijo in Švico, so se na Dunaju sestali tudi delegati nogometnih zvez iz Nemčije, Italije in Švice. Med drugim je bilo sklenjeno, da bodo odigrali mednarodno nogometno tekmo med Švico in Italijo v jeseni tega leta. Dan tekme, ko bosta igrali Italija in Nemčija, pa še ni določen.

Roman tajinstvene in čudov. napete vsebine

„Zlato večnega juda"

se dobi v vseh knjigarnah in trafikah, kakor tudi pri vseh naših zastopnikih za

ceno 5 lir

Tužnim srcem javljamo, da nam je umrl naš ljubljeni brat, svak in stric, gospod

dr. Vladimir Foerster

višji sodni svetnik v pokoju

Pogreb nepozabnega rajnkega bo v četrtek, 5. t. m., ob 16, z Žal, iz kapelice sv. Jožefa, na pokopališče pri Sv. Križu

V Ljubljani, 3. februarja 1942

Ljudmila Mankočeva, inž. Jaroslav Foerster, sestra in brat, in ostali sorodniki

Earl Derr Biggers 50

Črna kamela

»To me veseli,« je pritrdil Jaynes. Vzel je iz žepa tobačnico in ponudil Chanu svoje drobne cigare. »Ne?« Začel je sam kaditi. »Najbrž napredujete v svoji stvari?«

»Znova zadevam na težave,« je moral priznati Chan. »Tisti, ki kaj vedo, ne povedo ničesar, tisti pa, ki govore, pa nič ne povedo. Toda, žal, je to pri mojem poklicu pogosto pojav. Zdi se mi pa, da se je pred dobro uro v mučni temi začelo nekoliko svetlikati. Ah...« Deček je prišel s pladnjem in ga postavil na majhno mizo pred divanom. »Pozabil sem vam, mr. Jaynes, povedati, da zdaj držim dieto in mi je edina dovoljena pijača le oranžada. Dovolil sem si isto naročiti tudi za vas.«

»Ne, hvala vam,« je odgovoril Anglež. »Mislim, da ne bom...«

»Je že natočeno...,« je vztrajal Chan z očitno žaljivo zvenečim glasom. »Kako je pijača sijajna! Pa vendar ne boste odklonili?«

»Torej, stokrat hvala,« je rekel Jaynes. Trenutno se mu ni prav nič ljubilo, toda vedel je, kako hitro bi se Kitajec čutil užaljenega v svoji časti. In tega ni hotel tvegati, zlasti ne pri zastopniku tega plemena. »Ljubeznivo!« Prijel je za kozarec.

Veselo je Chan dvignil svoj kozarec in trčil z njegovim. »Pijva na skorajšnji uspeh, ki si ga vi prav tako želite kakor jaz.« Potegnil je krepek požirek, potem pa kozarec postavil na mizo. »Mislim, da je pijača nekoliko prelahka za vaš okus. Večkrat sem že opazil, da pripadniki vašega naroda odločno odklanjajo prepoved alkoholnih pijač.«

»Kakšno prepoved mislite?« je vprašal Jaynes.

»Ah, vi bi se radi pošalili. No ja, poskus je dobro miljen, čeprav ne nov, kakor mnogi ljudje mislijo. Cesar Yü, ki je leta 2205 pred Kristusovim rojstvom stopil na kitajski prestol, je rekel, ko je prvič použil poživljajočo pijačo: To bo mojemu ljudstvu naredilo veliko zla, in je prepovedal izdelovanje pijač. Za kratek čas je to res pomagalo, toda pozneje se je ta zakon izgubil v porumenelih listih svetovne zgodovine. Kitajska,« je pristavil potem, ko je naredil kratek požirek iz kozarca, »je morala mnogo pretrpeti, kakor denarnica radodarnega moža. Toda živi še vedno.«

Jaynes ga je opazoval z neprikrito radovednostjo. Ali je ta svojevrstni mož prišel zato sem, da bi z njim govoril o zgodovini prohibicije? Charlie je takoj razumel pogled.

»In zdaj, da se povrneva na najine zadeve,« je nadaljeval, »bi vam bil zelo hvaležen, če bi mi na nekatera vprašanja podali še točne odgovore. Zelo nesrečno je naneslo, da prav za tisti čas, ko je bil izvršen zločin, ne morete na noben način dokazati svojega alibija. Vi ste v usodni uri, kakor si mislim, begali in tavali razburjeni bogve kje?«

»Bojim se, da je bilo tako!« je priznal Jaynes.

»Od trenutka, ko ste zapustili Martina, in od trenutka, ko so vas spet našli in vas obvestili o umoru Shelah Fane, ste bili vseskozi sami?«

»Da!«

»Kako daleč ste prišli na svoji poti vzdolž obrežja?«

»Le do hotela Moana. Vsedel sem se tam pod banano in poskušal premišljevati, kaj bi bilo najboljše storiti.«

»Vi niste prišli — prosim vas, popijte še požirek — vi torej niste prišli do posestva Shelah Fane?«

»Saj sem vam ravnokar povedal, da sem prišel le do hotela Moana. Tam sem se usedel in premišljeval. Ko sem se nekoliko umiril, se mi je nekako zdelo, da sem v svoji besni razburjenosti vse stvari nekoliko pretiraval. Če se da ženska tako zlahka vplivati od nekega tako imenovanega vedeževalca, potem gotovo to ni prava ženska za zakon. Vse njeno življenje je bilo zame španska vas. Začel sem gledati na najino zgodbo kot na slučajni izbruh strasti med nama in sem se skušal povzpeti preko tega. Ko sem sklenil pri sebi, da bom vožnjo, kakor prej, neodložljivo nadaljeval, sem se čutil znatno olajšanega, odšel spet nazaj in prav pred hotelom naletel na Martina, ki mi je povedal presunljivo novico o umoru nesrečne ženske.«

»Vas nihče ni videl pod banano pri hotelu?«

»Ne verjamem. Sedel sem v temi.«

»Ali ste bili kdaj v uti, kjer je bila ubita Shelah Fane?«

»Ne, tistega kraja nisem nikoli videl.«

»Potem tudi v okolici najbrž nikoli niste bili, na primer pod oknom?«

»Ne!« Ne da bi ga kdo vzpodbodel, je Jaynes segel po kozarcu in ga izpil. Nenadoma ga je sunkovito postavil na mizo in ostro pogledal Chana: »Čujte, čemu me to sprašujete?«

»Poskušam samo po možnosti zgostiti preiskavo!« je razločil Chan. »To bi bilo pač vse. Najlepša vam hvala. Morda slučajno veste, kdaj pelje naslednja ladja proti celini?«

»Seveda vem,« je odgovoril Jaynes. »Jutri opoldne ob dvanajstih. Upam, da bom...«

»Potrudil se bom, kar se bo dalo,« se je nasmehnil Chan. »Čeprav bi mnogi ljudje pri tem opazili, da sem svoje delo izvršil s skrajnimi možnimi napori.«

Jaynes se je nasmehnil. »Nikar se ne pustite od ničesar zadrževati. Vem, da boste storili svoje najboljše. Sicer pa: snoči sem bil do vas preveč srdit, toda mnogo mi je bilo na tem, da se spravim od tod. Iz različnih razlogov, ne le zaradi poslovnih stvari — tudi ta strašna zadeva tu, ki z njo nočem imeti nobenega opravka, je kriva. Toda zdaj hočem le proč. Me razumete?«

»Razumem!« je resno pritrdil Chan. Njegova roka je začutila v stranskem žepu suknjiča kuverto. »Na svidenje.«

Opazoval je Jaynesa na njegovi poti čez teraso prav tja do obrežja. In prav v zadnjem trenutku mu je velela notranjost, naj se obrne in odrine starega Kitajca, ki je že stegoval roko po kozarcih, da bi jih odnesel.

Kako naj trgovci na drobno vračajo dobaviteljem pokvarjeno racionirano blago

Dogaja se, da so trgovine na drobno prisiljene vrniti dobaviteljem blago, ki jim je dospelo v pokvarjenem stanju ali pa drugače ne odgovarja naročilu.

Ob pogledu na najpogostejše primere se odreja, da se je glede predmetnih vračil treba držati sledečih norm:

1. Če se vrača pokvarjeno ali kakor koli naročilu neodgovarjajoče blago z dogovorom, da nabavljujoča tvrdka dobi od dobavitelja v zameno enako množino primernega blaga, potem naj nabavljujoča tvrdka sporoči vračilo blaga Trgovinsko-industrijski zbornici z natančnimi podatki postavke tabele A, v katero blago spada, množine posameznega in celokupnega števila točk.

Ravno tako naj sporoči nabavljujoča tvrdka Trgovinsko-industrijski zbornici, ko prejme v zameno zahtevano blago, izvršitev zamene in pri tem naj zopet navede natančno blagoznansko postavko, količino in posamezno in celokupno število točk.

Tudi dobavitelj (proizvajalec ali trgovec na debelo) mora tako ob prejemu vrnjenega pokvarjenega blaga, kakor tudi ob odpošiljatvi (ali izročitvi) v zameno danega primernega blaga vposlati Trg. ind. zbornici podobni obvestili.

2. Če pa nabavitelj vrača dobavitelju pokvarjeno ali kakor koli naročilu neodgovarjajoče blago, ne da bi nabavitelj mogel dobiti od dobavitelja istotakšno količino svoječasnemu naročilu odgovarjajoče blago, tedaj naj nabavitelj sporoči Trg ind. zbornici, da je vrnil pokvarjeno blago z vsemi pod točko 1. navedenimi podatki in Trg. ind. zbornica bo poskrbela za to, da nabavitelj dobi bon za dvig s tolikimi točkami kolikor jih znaša vrnjeno blago.

Dobavitelj (proizvajalec ali trgovec na debelo) naj vrnjeno blago v prejemni knjigi vknjiži kot prejem in Trg. ind. zbornico obvesti na način, kakor je določeno pod toč. 1.

Tako dobavitelj, kakor tudi nabavitelj morajo vpošiljati zahtevana poročila priporočeno.

S pozivom na določila za porazdeljevanje racioniranih izdelanih tkanin in oblačilnih in obutvenih predmetov, izdana od Visokega komisariata (Sl. l. št. 512-90-41) se natančneje določa, da morajo proizvajalci (industrijci in obrtniki), trgovci na debelo, konfekcijske izdelovalnice, ki ne prodajajo blaga občinstvu, vposlati Comcorditu, Roma, Corso d'Italia 11, v prepisu pa Vis. komisariatu **v prvih petih dneh vsakega meseca** podatke o svojih zalogah racioniranih proizvodov ob koncu preteklega meseca, kakor so razvidni iz njihovih prejemnih in oddajnih knjig z odnosnimi števili, ki se nanašajo na prejem in oddajo njihovih proizvodov v teku meseca.

Primer, ki ga daje priloženi vzorec, kaže jasno, kako naj se ravnajo obvezanci ob vpošiljatvi podatkov, ki jih Comcordit zahteva, nanašajočih se na mesec januar 1942-XX.

Oboje, okrožnico in prilogo, morajo Trg. ind. zbornica kakor tudi strokovne organizacije priobčiti zainteresovanim podjetjem, **pravočasno in z vsemi sredstvi, ki jih imajo na razpolago.**

Za Visokega komisarja načelnik VIII. oddelka.

Gospodarsko delo v tekočem mesecu

Ljubljana, 4. februarja.

Zvečer čitamo gospodarske knjige in časopise, da se spomnimo vsega, kar bomo rabili v gospodarstvu. Vendar pa imamo tudi v februarju dovolj dela na polju, v vrtu, sadovnjaku, travniku, vinogradu, gozdu in v domačem gospodarstvu.

Vrtnarstvo. Tu imamo skrb, kako čimdelj časa obdržati povrtnino, ki jo imamo v kleti. Zato pregledamo večkrat zelenjavo in odberemo vse gnile ali nagnite liste in dele rastlin, ki jih takoj odstranimo. Skrbimo, da bodo dobro prezimili različni gomolji, čebule in čebulice in da bodo imele sobne rastline vedno dovolj svetlobe, toplote in vlage. — V februarju preizkusimo in določimo zelenjadna semena in tudi že posejemo prvo solato v zabojčke, ki jo bomo prihodnji mesec prepikirali v toplo gredo. Proti koncu tega meseca posejemo, če je vreme le kolikor toliko dopustno, na primerno gredico že petršilj, korenje, berivko, grah in špinačo. Tudi toplo gredo uredimo.

Sadjarstvo. V sadovnjaku čistimo staro sadno drevje in strgamo debla mahu, lišajev in odmrlega lubja. Režemo tudi cepiče, posebno od češenj je zadnji in najboljši čas. Ako mislimo saditi, je zadnji čas, da drevesca naročimo. V februarju pocepimo češnje, gnojimo sadno drevje in škropimo s 3% modro galico breskve proti kodravosti. Zadnji čas je, da narežemo cepiče od jabolk in hrušk. Cepiče zakopljemo v senčno stran na vrtu.

Poljedelstvo. Ako imamo že pripravljen gnoj, ga zvozimo na njive, določene za okopavine in ga, ako ni preveč snega, takoj raztrosimo. Tudi na pobočja in gorske njive je najbolje, da že pozimi navozimo gnoj.

V februarju na polju delo že oživi. Če je vreme količkaj ugodno, preorjemo ostale njive, da mraz še nekoliko razdrobi brazde. Ob koncu meseca bomo ob ugodnem vremenu že posejali jara žita in črno deteljo. Tudi korenje pride v zemljo. Februarja tudi gnojimo z umetnimi gnojili: apnenim dušikom, kalijevo soljo in nitrofoskalom. Za krompir pripravimop otrebne zaboje, v katerih ga bomo »kalili«.

Gozdarstvo. Pripravljamo in koljemo drva. Sekamo les na zaradi močvirij težko pristopnih krajih. Posebno moramo paziti, da spravimo v teh mesecih vsa po škodljivcih napadena drevesa iz gozda.

Vinogradništvo in kletarstvo. Rigolamo gorico, režemo v matičnjaku rozge, pripravljamo kolje in vse, kar bomo rabili. V februarju pa odstranjujemo rosne korenine, in čistimo trste. V sredi meseca pričnemo trsno res. Nabavimo ali odberemo si cepiče od zaznamovanih trsov.

V kleti imamo opravka z žveplanjem sodov in s pretakanjem in čiščenjem vina. Tudi klet je treba temeljito očistiti.

Živinoreja. Najprvo je treba temeljito očistiti hlev, ga pospraviti in urediti odtok za gnojnico. Tudi gnojnično jamo uredimo. Pregledati moramo hrano, da jo zavarujemo pred mrazom. Tudi kuram uredimo kokošnjake in jih zadostno krmimo. Pregledati je treba tudi vse podsipnice, če se ni morda hrana že vnela. To opazimo po usedlini. Seveda moramo takoj podsipnico odkopati in pokvarjeno krmo odstraniti. Na južni strani podsipnico pokrijemo z novo plastjo slame in zemlje. Hleve, posebno tople, primerno zračimo. Perutnini dajemo več beljakovinaste hrane, da bodo kokoši prej nesle.

Lutkovna predstava GILL-a

Ljubljana, 3. februarja.

Včeraj popoldne je bila v lutkovnem gledališču GILa v beli dvorani unionskega kinematografa ob navzočnosti zveznega podpoveljnika in zvezne nadzornice prva predstava »Miškolina«, šaljive slovenske bajke, v kateri nastopa družina mišk ob spremstvu godbe in petja. Gledalcem, šolarjem iz Spodnje Šiške, Most, Bežigrada in Trnovega, je bila predstava zelo všeč.

Sestanek italijanskih učiteljev

Ljubljana, 3. februarja.

Po nalogu Zveznega Poveljnika je 30. januarja ob 18 sprejel zvezni podpoveljnik vse voditelje šolskega GILL-a.

Potem, ko je orisal razne stopnje delavnosti, ki jo razvija Zvezno poveljstvo, je zvezni podpoveljnik podal nova navodila in program, ki naj bi se razvijal v bodočih mesecih s sodelovanjem šole: zvezno tekmovanje v telesni vzgoji, športno udejstvovanje, tekmovanje zborovskega petja za ljudske in meščanske šole, tečaj italijanskega jezika za člane organizacije, tečaj za četovodje Balilel, Avanguardistov, Malih in Mladih Italijank, tečaj za gospodinjstvo, tečaj za deklamacijo, tečaj za prvo pomoč, tečaj za slikanje na keramiko, ter pri tem dal posamezna navodila.

Potem je objasnil voditeljem delo, katerega bodo morali razvijati s tem, da bodo sodelovali z organizacijami GILL-a. Seja se je začela in končala s pozdravom Duceju.

S Hrvaškega

V Dubrovniku je prevzel vojaško oblast novi italijanski general g. Pivani. On je poveljnik divizije »Alpi«, ki je prišla v Dubrovnik po odhodu divizije »Marche«. Novi poveljnik je obiskal veliškega župana v kneževski palači, kjer sta se visoka odličnika prijazno razgovarjala.

Od 31. januarja imajo tudi Zagrebčani karte za meso. Zagrebčani bodo na karte dobivali le sveže meso od svinj, telet in goveje živine. Glavni prodajni dnevi so sreda in sobota. V kolikor bo mesarjem ostalo še mesa ta dva dni, ga bodo prodajali lahko tudi v četrtek, a spet samo na karte. Privaga v odmerjeni obrok mesa pa ni vračunana. Torek in petek pa ostaneta še vedno brezmesna dneva.

Hrvati iz Dubrovnika, ki prebivajo v Zagrebu, so 2. t. m. prav lepo proslavili 136 letnico svojega zaščitnika sv. Vlaha. Letos je bilo prvo praznovanje velikega zaščitnika v Nezavisni Hrvaški Državi.

Zagrebški trgovec in veleobrtnik Ivan Pandžič je bil kaznovan kar z globo 200.000 kun, ker v svojih izložbenih oknih ni imel označenih cen in ker je nekatere stvari prodajal čez dovoljene cene. Tako je prav!

V ponedeljek, 2. t. m. je v zagreški operi nastopila Mila Kogejeva. Pela je vlogo Amneris iz opere »Aida«, v kateri vlogi je tudi v Ljubljani žela velik uspeh. Ob priliki zagrebškega gostovanja so ji dnevniki izrekli dobrodošlico in jo pozdravili kot nekdanjo gojenko hrvaškega konservatorija.

Hrvaški minister za kmečko gospodarstvo je izdal obširno okrožnico na hrvaški narod, v kateri poziva vse, ki majo v posesti kaj zemlje, naj jo v bodoče obdelajo, pa tudi najmanjši košček. Vsak lastnik zemlje, ki ob setvi ne bo imel posejane svoje zemlje, bo za to odgovarjal pristojnim organom. Za brezbrižnost bo kaznovan in zemljo mu bo oblast odvzela.

Kakor poročajo z vzhodnega bojišča je bil tamkaj odlikovan še Sarajevčan nadporočnik Hamdija Čemu, ki je bil odlikovan z visokim odlikovanjem. Dobil je železen križec II. reda. Sicer je Čemu privatni nameščenec iz Bistrika blizu Sarajeva.

Tudi Zagrebčani so svečano proslavili rojstni dan bolgarskega carja Borisa III. Letošnje praznovanje ima za bolgarski narod še prav poseben pomen, saj je uspelo Borisu, da je ustvaril veliko in ujedinjeno Bolgarijo, ki sega od Donave do Egejskega morja pa od Črnega morja do Ohrida. Boris je 30. jan. praznoval 48 letnico svojega rojstva. V Zagrebu je bila slovesna zahvalna služba božja, potem pa je bolgarski poslanik sprejemal čestitke.

Kakor poročajo bodo iz hrvaškega denarnega obtoka izzveti bankovci nekdanje jugoslovanske države in to kovani novci po 10, 20 in 50 dinarjev. Omenjene denarne vrednosti bodo zamenjavali različni hrvaški denarni zavodi in izdajali za oddane kovance hrvaške kune. Zamenjavanje bo trajalo do 8. t. m.

Tudi Nemci, ki žive v Nezavisni Hrvaški Državi so kaj svečano proslavili deveto obletnico odkar je Hitler prevzel oblast v Nemčiji. Zagrebška proslava je bila odlično izvedena v dvorani delavskega doma. Svečane proslave so se udeležili tudi nekateri predstavniki hrvaške države.

Zadnji petek so v bližini Zagreba razstreljevali led z raznimi eksplozivi.

Zagrebško meščanstvo je jasno pokazalo kaj zmore bratovska ljubezen, saj je pri nedavnem nabiranju perila in drugih oblačil zbralo za ustaše, domobrance in pa reveže iz Bosne in Hercegovine kar 82.922 kosa, ki so jih ocenili za vrednost 5,226.000 kun, kar je že lep denar. Darovane stvari so skoraj nove so so zato že toliko bolj vredne. Velika zbirka je lep dokaz zaupanja hrvaške vlade.

Občinski odbor v Daruvarju je obravnaval letošnji občinski proračun, ki ga je v celoti odobril.

V Zagrebu so te dni detektivi ubili zloglasnega morilca in vlomilca Fulirja. Varnostni organi so Fulirja obkolili, a ker se ni hotel vdati in je še streljal nanje, tudi oni niso prizanašali in so ga ubili.

Ljubljana

Koledar

Danes, sreda, 4. februarja: Andrej.
Četrtek, 5. februarja: Agata, d. m.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič—Tržaška cesta.

»Upniki na plan«, zabavna komedija na odru frančiškanske prosvete v nedeljo, 8. februarja ob 3 popoldne. Igra je dobro pripravljena in bo zadovoljila še tako razvajenega gledalca, ki si želi prijetne zabave in zdravega humorja. Vabimo prav vse, da si igro ogledajo. Zaradi velikega zanimanja pa si preskrbite vstopnice v predprodaji od četrtka dalje v trgovini A. Sfiligoj, Frančiškanska ulica 1 in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

Gospodinje kupujte »ALPA« čaj!

Operna pevka gdč. Valerija Heybalova bo sodelovala na prvem koncertu Ljubljanskega komornega orkestra, ki bo v ponedeljek, dne 9. t. m. ob pol 7 v veliki Filharmonični dvorani; s spremljevanjem klavirja, kar bo oskrbel pianist Bojan Adamič, bo zapela naslednje Schumannove samospeve: Posvetitev, Pogovor v gozdu, Tega ne morem umeti, Na mojem srcu, Ko v cvetju bil je krasni maj, Iz mojih solz in Iz starih pravljic veje. To so prekrasne pesmi, ki so po večini vzete iz raznih ciklov enega najboljših svetovnih komponistov za samospeve. Vse ostale točke koncertnega sporeda bo izvajal novi komorni orkester pod umetniškim vodstvom violinista Karla Rupla. Na koncert opozarjamo, predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Vse šolske potrebščine
zvezke, mape, peresa navadna in nalivna, svinčnike itd. ima stalno v zalogi
Papirnica Ljudske knjigarne
Ljubljana
Pred Škofijo 5 Miklošičeva c. 5

Violinska virtuozinja Pina Carmirelli je prvič nastopila na našem koncertnem odru odru meseca julija m. l. Takrat je s svojo igro vzbudila največje občudovanje pri vsej koncertni publiki, ki je bila takrat v Filharmonični dvorani. Tudi kritiki so to enoglasno priznali. Eden izmed njih konstatira sledeče dejstvo: Gospodična Carmirelli predstavlja redko violinsko reproduktivno ustvarjalko, ki jo bomo zopet radi poslušali v svoji sredi. Kakor njena visoka nadpovprečna kvaliteta zasluži, ji je občinstvo, ki ga je na mah osvojila, že po prvih taktih, toplo dalo priznanje v prisrčnem navdušenju. Upamo, da nas bo že jeseni zopet obiskala. Mladi umetnici gredo iskrene čestitke. Violinski koncert Pine Carmirellijeve bo v petek, 6. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Igrala bo Griega, Čajkovskega, Copolo, Hubay-a, Ravela, Paganinija in Casello. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice

Točno sredi vsakega meseca Vas bo presenetil naš edini družinski mesečnik
OBISK
Velja letno samo 40 lir. Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sreda, 4. februarja: ob 17: »Voda«. Red B.
Četrtek, 5. februarja ob 17: »Lepa pustolovščina«. Red Četrtek.

OPERA:

Sreda 4. feruarja ob 17: »Madame Butterfly«. Red Sreda.
Četrtek, 5. februarja ob 17: »Don Pasquale«. Premiera. Red Premierski.

Abonenti reda B bodo imeli drevi ob 17 predstavo Vombergarjeve tridejanke »VODA«. To je zabavna, satirična komedija z veseloigerno potezo. Junak komedije je vsa vas; dejanje se plete okrog gradnje novega vodovoda. Dramatik je ožigosal v igri na vesel način človeške slabosti kot so: ničemurnost, častihlepje, trma, itd. Sodelujejo: Gregorin, Cesar, Gale, Bratina, B. Stupica, P. Juvanova, V. Juvanova, Tiran, Simčičeva, Potokar, Presetnik, Lipah, Brezigar, Peček, Plut, Vertin, Košič, Rakarjeva, Tiran, Orel, Nakrst, Malec, Blaž in Starčeva. Režiser: Milan Skrbinšek.

KAKO SO DÓUŽANI BÉDANCA UJELI

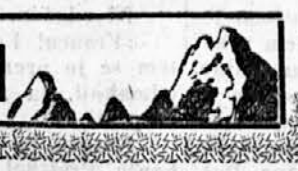

6

Mirko Kunčič — Planinska pravljica

Premagani hrust je kakor ranjena zver hropel na tleh in tiščal pene iz ust. V divjem obupu se je premetaval zdaj po trebuhu zdaj po hrbtu in togotno nategoval vezi.

»Ne boš, ljubček,« se mu je rogal naglojezni Brkov Martin. »Kar vdaj se v usodo! Enkrat vsakemu odklenka; tudi ti nisi izvzet.«

Medtem so se počasi postavili na noge vsi, kar jih je še ležalo na tleh. Nekateri so imeli pobite nosove, drugim so kakor gobe po dežju rasle iz čela debele buške. Hujšega ni bilo. Le Matičev Klemen je bil vseh siromakov siromak: zbit je bil in okleščen kakor v pozni jeseni hruška medénka na Kájžnikovem vrtu. Pa se vrli mož ni pritoževal. Moško je zatajil vse bolečine in se celó pobahal:

»Postavili smo se pa le.«

Zdajci se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Borôveljski hrust je napel vse svoje peklenske sile. Resk! je reklo in srobôtje na rokah je bilo potrgano. Že se je z veliko pripétnico[1] lotil tudi srobôtja na nogah ...

»Držite ga!« je presunljivo kriknil Janez.

Najbližji možje so se znova vrgli nanj in ga skušali ukrotiti. Bédanec pa jih je odrival s svojimi tacami, da so se prekopicevali drug čez drugega.

Čénkovemu Jóku je šinila v glavo srečna misel. »Ti hudnik ti, kako mi peša spomin,« se je pridušil in se skokoma pognal k bližnjemu robíceljnu[2] Spomnil se je, da je prinesel hudobitne trte s seboj.

Res so nedotaknjene, kakor jih je bil tjakaj položil, ležale na robíceljnu. Ročno jih je pobral in se zadrl:

»Janez, s hudobitnimi trtami ga dajmo, s hudobitnimi trtami!«

Janez mu je trtje iztrgal iz rok in pomignil s prstom. Vsak trenutek je bil dragocen. Oba hkrati sta se vrgla na hrusta. Jók ga je takó neusmiljeno pograbil za ščetinasto grivo, da je teleban zastokal kakor otrok, Janez pa mu je medtem spretno zadrgnil roke.

Tako so ga vdrugič užugali.

Hudobitne trte so morale imeti v sebi res vražjo moč: zvezani silák je postal za čudo miren in kroták.

Možje so se objemali od veselja, metali klobuke v zrak in ukali od zmagoslavja. Ko so tako dali duška prekipevajočemu navdušenju, je Čénkov Jók svečano povzel besedo:

»Odženimo ga v vas! Rihtar naj ga sodi.«

In so ga odgnali.

7.

Nad planinskim svetom se je razpredla svetla poletna noč. Kakor da bi nevidni božji mežnar stopil na vrh Triglava in z velikanskim svečnikom prižigal luči na oltarju: zvezda za zvezdo je zamigljala.

Tudi Režúnova mati, kajžarica v rebri, je ukresala luč in jo zapičala v čelésnik. Vse je bila že podelala za ta dan: nakrmila prašiče, pomolzla kozo edinko, skuhala večerjo, pripravila ležišče; spati pa se ji še kar ni dalo. Snela je s police pehar, v katerem je imela šivanje, pletenje in drugo brklarijo. Vzela je v roke načeto Janezovo nogavico in jo začela plesti. Takó je bila zatopljena v svoje delo, da je preslišala pasji lajež za vogalom. Šel čez malo časa je prisluhnila. Obšla jo je slutnja, da zunaj nekaj ni v redu. Odložila je pletenje in odkrevsala na prag.

»Ti mršnja ti pasja, ali mi boš tiho!« je jezno zaklicala.

Pes je utihnil. Povesil glavo, prijazno pomigal z repom in se pridobrikal k njej.

»Zakaj se pa tako dereš?!« ga je oštela. »Ali te je hudobec obsédel, ka-li?«

Pes je iznenáda spet priostril ušesa. Planil je za vogal in še bolj divje zalajal.

Režúnka je majajoč z glavo odkrevsala za njim. Le kaj ga tako bode v oči? je ugibala.

A že se je tudi ona zavzela, da bi jo bilo kmalu božje zadelo. Kar dve stvari hkrati sta ji nagnali strah v kosti: na stezi, ki se je vijugala od Večérnic proti vasi, je zagledala gručo moških, ki so nekoga s hruščem gnali pred seboj; izza široke tepke, ki je vsa nadložna in zgrbljena stala za kajžo, pa se je izmotala bela prikazen.

»Bog in ta sveti božji križ,« je vzdihnila Režúnka in se pobožno prekrižala. A koj se je ohrabrila in s trepetajočim glasom zavpila: »Vsi dobri duhovi hvalijo Boga!«

»Mati, ne bojte se,« je mirnoljubno spregovorila prikazen in stopila bliže. »Jaz sem žarkžena Zlatolaska.«

Režúnka se je oddahnila. Lej no, res je žarkžena Zlatolaska! Kar odvéčen je bil strah. Brž je nagnala sitnega psa v pasjico in prijazno pobarala:

»Lej jo, kaj bi pa ti rada? Stopi no malo v kajžo, stopi, da mi spanja ne odneseš.«

Žarkžena je odkimala in se otožno nasmehnila. Stisnila je Režúnki kepo suhega zlatá v roko in z milim glasom rekla:

»Mati, tole dajte Janezu in recite mu, da ga lepó pozdravljam. Jutri me že ne bo več v teh krajih. Daleč tja čez góro pojdem.« Zamahnila je z roko in pokazala ostre grebene Borôvelj, ki so v mesečini dremali visoko nad vasjo.

Na te besede se je obrnila in kakor bela meglica zatonila v noč.

[1] Pripétnica = sila, nuja; mudi se.

[2] Robíceljn = zmanjšana beseda za rob (rob: robíceljn)) Travniki v hribovitih krajih so le malokdaj ravni; polni so robíceljnov, t. j. zemeljskih vzboklin.

Andrejčkov Jože:

Žalost in veselje

Roman v slikah

Risal Jože Beranek ==== Besedilo priredil Mirko Javornik

373.

»... V Ameriki je moj gospod pograbil denarja, da je bilo grdo, kupil si je lepo hišo in živel brez vsega dela, jaz pa ludi. Lansko zimo je pa kar na lepem zbolel in kmalu umrl. Ker ni imel ne otrok, ne žlahte, je pustil vse premoženje meni. Prišel sem skoraj ob pamet zaradi tolikega denarja. Mlad Španec me je pregovoril, naj grem z njim na otok Manilo, kjer ima njegov stric velika posestva. Sedel sem na ladjo... Kaj se je pa zgodilo potem, veste. Vse je šlo v morje, samo jaz sem se rešil, pa kaj mi pomaga, ko nimam ničesar več...« In začel je spet robantiti in kleti.

374.

Tomaž je nekaj časa molčal, potem pa vstal, stopil k tujcu ter mu po slovensko rekel:

»Ali je pa tudi vse res, kar ste govorili?«

Jurij — tako je bilo tujcu ime — je začudeno pogledal Tomaža, ko je slišal slovensko besedo. A se je ni razveselil. Imel je slabo vest in je prebledel. Potem si je opomogel ter začel hliniti veliko veselje. Podal je Tomažu roko, ko da bi bila stara znanca. Začel je obžalovati, da je izgubil vse premoženje. Kako lahko bi zdaj obilno pomagal rojaku v nesreči, se je delal lepega.

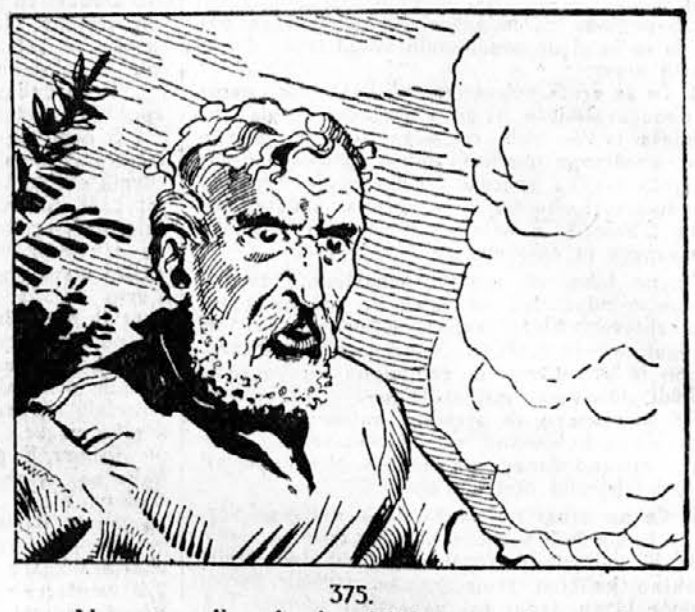

375.

»Ne prenagli se!« je dejal z resnim pogledom Tomaž, ki ga hinavske besede niso preslepile. »Poprej bova še govorila. V vsem, kar si govoril, je bilo malo resnice. Misliš, da ne vem, kdo je bil tisti gospod in da se je imenoval Tomaž Senčar? Vem, da te je najel za hudobno delo, ukrasti in umoriti mojega otroka. A spodletelo vama je. Dober mož je rešil sina. Ti si pa na skrivaj zbežal potem s svojim gospodom v severno Ameriko, potem pa v južno. Hudodelca sta ti in tvoj gospod! A božja Previdnost te je pripeljala pred oči prav tistemu, ki se ga bojiš. Jaz sem Tomaž Senčar. Zdaj si v mojih rokah...«

Letanje med zvezdami

Pripravljajo se stroji za velika osvojevanja...

Že pred davnim časom se je človeku porodila misel, kako bi iznašel pripravo, s katero bi lahko potoval tudi v neznani zvezdni svet. To je stremljenje ljudi vseh časov. Prvi pa, ki je znanstveno načel vprašanje »takoimenovane astronavtike«, je bil Italijan Leonardo, piše »La Domenica del Corriere«. Toda šele v najnovejšem času je tehnični napredek omogočil prve resne poskuse, kako sestaviti čudoviti stroj, s katerim bi bilo mogoče poleteti v stratosfero in preko nje v vsemirje.

Še danes je dosti ljudi, ki se takšnim zamislim smejejo in kar nič ne verjamejo, da bi bilo kdaj mogoče poleteti tja v zvezdni svet, ali vsaj samo na Luno. Zdi se jim, da vse to spada le v človeško bujno domišljijo, da pa bi bilo res mogoče praktično izvesti tak drzen načrt, smatrajo za izključeno. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je sodobno letalstvo že doseglo mejo »astronavtike«, torej letanja med zvezdami. Beseda astronavtika dobiva stvaren pomen na polju znanosti, in že so se pojavili zanimivi načrti, kako praktično rešiti to vprašanje.

Začetek novega poglavja v zgodovini letalstva

Morda so vsaj delno že znane razprave in poskusi zvezdoslovcev Valiera (prva žrtev astronavtike) in prof. Obertha, ki sta oba Nemca, in potem poskusi Italijana Cattanea. Novo letalo, ki si ga je zamislil in tudi zgradil inž. Campini, s katerim je, kakor smo že pred nekaj tedni poročali, De Bernardi poletel pred nedavnim iz Milana v Rim (letalo brez propelerja, torej takšno, ki za svoj polet ne potrebuje zraka), je začetek novega poglavja v zgodovini človeškega letanja po neskončnih zračnih višinah.

Vsi omenjeni zvezdoslovci so si edini v tem, da takšni vsemirski poleti morajo temeljiti le

na čelu rakete

Mislite si tisočkrat ali še večkrat povečano navadno raketo. Takšno naj bi bilo približno novo vozilo, ki bo letalo po vsemirju. Ker raketa lahko leti tudi v brezzračnem prostoru, pač ne bo nobene težave, priti z njo v medzvezdni svet. Samo na ta način — kakor je trdil že leta 1926 član italijanske Akademije znanosti, Crocco, ki je pisal o teoretični možnosti sestave stroja, s katerim bi človek lahko dosegel izredno velike hitrosti in velike višine v zemeljskem ozračju — bi bil možen poskus takšnega »velikega« potovanja.

Nekaj tisoč kilometrov dolg top!

Zamisel Julesa Verneja, kakor jo razodeva v svojem romanu »Potovanje na Luno«, ko postavlja Michela Ardana in njegove spremljevalce v raketo »Columbia«, so za vedno spravili v arhiv med fantastične nemožnosti. Jules Verne je računal, da bi moral biti tisti njegov strahotni top, s katerim bi izstrelili vsemirsko raketo, dolg 300 metrov. Toda, za dosego tega namena bi bil potreben top, ki bi bil dolg nekaj tisoč kilometrov! Po zamisli omenjenega francoskega romantika bi bili njegovi vsemirski potniki v trenutku odleta izpostavljeni pritisku celih 15.000 ton, če bi hoteli priti na drugi svet...

Italijanski načrt

Italijanski načrt za zgraditev vsemirske rakete temelji na zamisli takšnega »letala«, ki mu prevelika obremenitev z zalogami pogonskega sredstva ne bi več delala nobenih težav. Silo, ki naj bi to vsemirsko raketo gnala, naj bi dajalo kar sonce. Zamislil si jo je Luigi Gussalli. In kako naj stroj deluje?

Ogromna sončna moč

Sonce je tisto, ki izžareva vso energijo, kolikor je potrebuje življenje na planetih. Sonce je tisto, ki povzroča, da bije človekovo srce. Računajo, da samo enominutno sončno obsevanje da toliko toplote, da bi krila povprečno sedanjo svetovno porabo premoga za dobo 700 milijonov let. Pd vplivom tiste toplote, ki jo sonce vsako sekundo izžareva, bi zavrelo v eni uri dva triljona 900 milijard kubičnih metrov ledeno mrzle vode! 543 milijard parnih strojev, od katerih bi vsak imel po 400 konjskih sil, bi lahko teklo neprenehoma dan in noč. Ogromno je torej delo, ki ga sonce stalno opravlja na zemlji. Zaman bi človeški razum poskušal doumeti te ogromne številke, ki podajajo strahotno naravno silo.

Čemu potem bencin in premog?

Čemu pa si potem človek toliko prizadeva, kako bi si zagotovil zadostne količine bencina in premoga, ne izkoristi pa neposredno sončne moči. moči.

Treba je prvič upoštevati dejstvo, da vsa sončna energija ni namenjena sami naši majhni zemlji, ki je tako zelo oddaljena od ostalega zvezdnega sveta. Le približno dve milijardinki celotne sončne energije zadene zemljo. Učenjaki so si zamislili že številne motorje, ki bi jih gnalo sonce. Med drugim so si zamislili parni stroj na ta način, da bi s pomočjo reflektorjev zbrali čimveč sončnih žarkov na gotovo površino, ki naj bi se tako čimbolj segrela. Uspehi pa so bili dozdaj še vsi brezpomembni. Sončni žarki, čeprav tako silovito lahko segrejejo puščavski pesek, da človeku tam ni več obstanka, še vedno niso dovolj močni, da bi pognali kak motor na zemeljskem površju.

Sončni motor

pa lahko uspešno služi v astronavtiki. Velika težava, ki se pojavlja pri potovanju na Luno, je teža pogonskega sredstva, ki bi ga takšno letalo moralo vzeti s seboj ne samo za tja, pač pa tudi za nazaj. Kako prav bi prišlo, če bi vsemirska raketa lahko dobivala pogonsko silo neposredno od sonca. To nalogo si je zastavil inženir Luigi Gussalli. Zamislil si je nek tip rakete, ki bi letela izredno hitro in bi temeljila na načelu dvojne reakcije. Za izparevanje etra (etrova para je najprimernejša v tem primeru) si zamišlja sončni motor, ki bi v teh okoliščinah lahko tekel, če bi dobival neposredno sončno energijo, ne pa posredno preko zemeljskega ozračja, kjer jo je že zelo malo.

130 m dolga in 12 m široka »preproga«, ki lovi sonce...

Žarke bi lovila nekaka preproga, dolga 130 metrov, široka pa 12 metrov. Imela bi torej 1.560 kvadratnih metrov površine, ki bi jo žgalo sonce. Ta »preproga« je na tisti strani, na katero padajo sončni žarki, črna, da vpije čimveč žarkov (poleg tega se poslužujejo tudi še reflektorjev, da bi zbrali čimveč sončne energije), druga stran pa je bela. To je neke vrste »čudodelna« preproga, pri trjena pod kabino kot napet trak, ki neposredno spreminja sončno toploto v pogonsko silo. Če se izbere primeren kraj za odlet, bi sončni motor lahko razvil dosti večjo silo, kakor bi jo mogel doseči na zemlji.

S poskusi hočejo zdaj dokazati, da je takšna teoretična zamisel tudi praktično izvedljiva.

Še nova neznanka

Sedanja doba predstavlja brez dvoma začetek astronavtike, letanja med zvezdami. Pripravljajo se stroji za velika osvojevanja. Toda zdi se, da je še nova neznanka, morda najzagonetnejša od vseh, v obrazcu te velike človeške pustolovščine. Ali bo človek zdržal na tej veliki poskusni vožnji v medzvezdni svet, ali pa se bo njegova »medzvezdna ladja«, s katero se bo odpeljal drzni vsemirski »mornar« čez zemeljske meje proti neznanim nevarnostim, izgubila kot ieklena krsta v temnih globinah med zvezdami?

Japonska vojska nima »propagandnih kompanij«

Japonci se drže načela, da je o vojaških stvareh treba strogo molčati

V japonski vojski ni nobenih tako imenovanih »propagandnih kompanij«, kakor so jih na primer uvedli v nemški vojski in v katerih so kot posebni specialisti časnikarji, fotografi in filmski operaterji, ki so bili prav tako mobilizirani, kot drugi, in ki tudi nastopajo v prvih bojnih vrstah.

Japonske poročevalske družbe in tudi večji časopisi imajo na bojiščih seveda tudi svoje poročevalce, ki slede vojakom na bojišču ter se udeležujejo tudi letalskih napadov na sovražnikove postojanke in druge cilje. Le redko komu je dovoljeno stopiti na kakšno vojno ladjo. Japonska mornarica je znana po tem, da nihče ne sme zvedeti o njej kakšnih podrobnosti in ima zelo rada »molčečnost«. Lep zgled človeka, ki zna strogo molčati o vsem, kar bi utegnilo koristiti sovražniku, sta admirala Togo in Yamamoto, kakor smo že zadnjič pri neki priliki na tem mestu zapisali.

Velike težave pa imajo časnikarji — pravijo poročila iz srednjeevropskih virov — če hočejo poslati posebna poročila svojim časopisom. Ne smemo pri tem pozabiti, da je na primer od Malajskega polotoka do Tokija približno tako daleč kot iz Berlina do Afganistana!

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

DOBRI STARI ČASI

75

Vedno sem se upirala, da bi jo razumela tako; nikdar nisem mogla čutiti tako ljubezni do nevidnega, nedoumljivega Bitja, čeprav sem se trudila. Nikar nisem mogla razumeti, kakšen smisel ima, da bi prisilila svoj razum, naj sprejme stvari, ki jih ne razumem. Vendar sem čutila vročo željo, da bi usmerila svoje življenje k cilju, ki je nad mojimi osebnimi koristmi. Mati me je z zgledom in besedo prepričevala o dolžnosti do Boga in Cerkve, da so mi moji dvomi povzročili veliko trpljenje, da sem se borila proti njim, kolikor sem mogla. Mati je bila svetnica. Vsako dejanje v njenem življenju je odgovarjalo njeni veri. to je vplivalo name. Potem sem vedela, da je bila očetova nevera bolečina v njenem življenju. Spoznala sem tebe, ljubila sem te, poročila sem se s teboj in utrdila sem se v sklepu, da bom skušala postati v verskem oziru tebi enaka, zakaj ti si bil tak kakor moja mati. In glej, polagoma sem spoznala, da nisi bil tak ko mati. Ali moram tudi to povedati?«

»Da, vse.«

»Spoznala sem, da te je sama dobrota, da imaš najbolj vroče, najbolj velikodušno in najbolj plemenito srce na svetu, da pa zaradi vere in verskih vaj ti tvoji zakladi skoraj ne pridejo do veljave. Nisi delal. Zadovoljil si se s tem, da si ljubil mene, hčerko, Italijo, svoje rože, glasbo, lepoto jezera in gora. V tem si šel za svojim srcem. Za višje vzore ti je bilo dovolj, da si veroval in molil. Brez vere in brez molitve bi dal ves ogenj, ki ga imaš v duši, temu, kar je res resnično, kar je res pravo tu na zemlji; čutil bi tako potrebo po udejstvovanju, kakor sem jo čutila jaz. Veš, kakšnega bi te rada imela v nekaterih stvareh! Kdo na primer čuti večjo ljubezen do domovine ko ti? Nihče! Dobro, želela bi, da bi skušal zares služiti svoji domovini. Zdaj greš v Piemont, toda greš zlasti zato, ker drugače skoraj ne moremo živeti.«

Franco je namršil obrvi in z jeznim gibom hotel ugovarjati.

»Če želiš,« je ponižno rekla Luiza, »bom nehala.«

»Ne, ne, dalje! Povej vse, boljše je tako.«

Rekel je to tako razdraženo in jezno, da je Luiza umolknila in nadaljevala šele, ko je vnovič rekel: »Dalje!«

»Tudi če ne bi šel v Piemont, bi lahko delal v Valsoldi, v Val Porlezzi in v Vall'Inteliri tisto, kar dela V. ob Comskem jezeru. Lahko bi stopil v stik z ljudstvom, oživljal v njem pravi mišljenje, pripravljal vse, kar bi bilo potrebno za dan vojne, če bi prišla. Povedala sem ti to, a nisi bil o tem prepričan in si mi delal toliko težav. Ta nedelavnost je podžigala moj odpor proti tvojemu verskemu čutenju in mojo težnjo po drugačnem pojmovanju. Zakaj čutila sem, da sem tudi jaz zelo verna. Pojmovanje vere, ki je dobivalo v mojem razumu vedno jasnejše oblike, je bilo na kratko takole: Bog je; je tudi vsemogočen in vseveden, prav kakor ti veruješ. Ni mu mar, ali ga mi obožujemo in molimo ali ne. Kar zahteva od nas, je razvidno iz srca, ki nam ga je ustvaril, iz vesti, ki nam jo je dal, iz kraja, kamor nas je postavil. Hoče, da ljubimo vse dobro, da mrzimo vse slabo, da gremo z vsemi svojimi silami za to ljubeznijo, za tem sovraštvom, da se bavimo samo s tem svetom, samo s stvarmi, ki jih moremo razumeti, ki jih moremo čutiti. Zdaj razumeš, kako sem pojmovala svojo dolžnost, našo dolžnost do vseh krivic, do vseh nasilij!«

Kolikor bolj na široko je Luiza razlagala in pojasnjevala svoje misli, toliko bolj je bila zadovoljna, da je to storila, da je bila konec koncev enkrat le odkritosrčna, da je pogumno stopila v svoj lastni trdni svet. Vedno bolj je ugašala v njej jeza do moža, vedno bolj se je vzbujalo v srcu nežno sočutje do njega.

»Vidiš torej,« je dodala, »če bi šlo samo za to neprijetnost z babico, ali misliš, da ne bi tisočkrat rajši žrtvovala svojega mišljenja, ko da bi te žalila? Moralo je biti tu še nekaj drugega. Zdaj veš vse, zdaj sem položila svojo dušo v tvoje roke.«

Z moževega čela je brala temno bolest, sovražno hladnost. Vstala je ter se mu s sklenjenimi rokami prav počasi bližala. Nepremično ga je gledala ter iskala njegovih oči, ki so se ji izmikale. Obstala je, ko da bi jo zadržala višja sila, dasi on ni rekel nobene besedice in se ni nič branil.

»Franco!« je prosila. »Ali me ne moreš več ljubiti?«

Ni odgovoril.

»Franco! Franco!« je rekla in stegnila sklenjene roke. Potem se je premahnila, da bi se mu približala. Osorno se ji je odmaknil. In neskončne pol minute sta si stala tako molče nasproti.

Franco je stiskal ustnice. Slišati je bilo njegovo naglo dihanje. Pretrgal je molk.

»Ali res misliš tako, kakor si rekla?«

»Res.«

Držal je roke na naslanjalu stola. S silo ga je sunil proč ter trpko rekel: »Dovolj.«

Luiza ga je pogledala z neizmerno žalostjo in zašepetala: »Dovolj?« Jezno je odgovoril: »Da, dovolj, dovolj, dovolj!« Trenutek je molčal in potem trdo rekel: »Lenuh sem, postopač, sebičnež, vse kar hočeš. Nisem pa otrok, ki ga lahko pomiriš z nekaj ljubeznivostmi, potem ko si mu rekla, kar si mi rekla ti. Dovolj!«

»O Franco, užalostila sem te, vem, a bilo mi je tako težko, ker sem te morala užalostiti! Ali ne moreš biti dober z menoj?«

»Oh, dober s teboj! Hotela si me raniti in hočeš, da bi bil dober s teboj! Ti si nad vsemi, ti sodiš, ti presojaš, ti si edina, ki veš, kaj Bog hoče in kaj noče! Tega pa ne, vedi! Reč o meni, kar hočeš, toda pusti na miru stvari, ki jih ne razumeš. Loti se rajši svojega škornja!«

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj inž. Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 Mesečno naročnina je 6 lir, za inozemstvo 10 lir — Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana — Telefon štev. 40-01 do 40 05 — Podružnica: Novo mesto.